

МЕДИЦИНА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

СИЛАБУС

Шифр і назва спеціальності	263 – Цивільна безпека	Інститут / факультет	Навчально-науковий інститут механічної інженерії і транспорту
Назва програми	Охорона праці	Кафедра	Безпеки праці та навколишнього середовища
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова навчання	Українська

Викладач

Твердохлебова Наталя Євгеніївна, Natalia.Tverdokhliebova@khpri.edu.ua

Доктор філософії за спеціальністю - Психологія, доцент кафедри безпеки праці та навколишнього середовища (НТУ «ХПІ»).

Досвід педагогічної роботи – 20 років. Авторка понад 140 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Медицина надзвичайних ситуацій», «Регіональна техногенна та промислова безпека в умовах сталого розвитку», «Основи професійної безпеки та здоров'я людини».

Загальна інформація про курс

Анотація	Формування у студентів системи спеціальних знань та вмінь щодо надання домедичної допомоги постраждалим в умовах надзвичайних ситуацій; та впровадження набутих навчальних досягнень в систему безпечної виробничої діяльності.
Цілі курсу	- оволодіння знаннями та вміннями, що забезпечать студентам як майбутнім фахівцям з охорони праці здатність надавати домедичну допомогу постраждалим в умовах надзвичайних ситуацій; оволодіння прийомами та навичками надання домедичної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій у залежності від обставин, що склалися, з урахуванням особистої безпеки.
Формат	Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – іспит.
Семестр	3

Обсяг (кредити) / Тип курсу	6 / Вільного вибору	Лекції (години)	4	Практичні заняття (години)	8	Самостійна робота (години)	168
-----------------------------	---------------------	-----------------	---	----------------------------	---	----------------------------	-----

Програмні компетентності	<p>ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-8 Здатність працювати як в команді, так і автономно.</p> <p>ФК-12 Здатність до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення.</p> <p>ФК-14 Готовність до застосовування та експлуатації технічних систем захисту, засобів індивідуального та колективного захисту людини від негативного впливу небезпечних чинників надзвичайної ситуації, дії небезпечних і шкідливих виробничих чинників.</p> <p>ФК-17 Здатність надавати долікарняну допомогу постраждалим особам.</p>
--------------------------	---

Результати навчання

ПРН 7. Обирати оптимальні заходи і засоби, спрямовані на зменшення професійного ризику, захист населення, запобігання надзвичайним ситуаціям

ПРН 8. Передбачати екологічно-збалансовану діяльність, необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних подій.

ПРН 16. Обирати оптимальні способи та застосовувати засоби захисту від впливу негативних чинників хімічного, біологічного і радіаційного походження.

ПРН 18. Демонструвати вміння щодо проведення заходів з ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

ПРН 19. Аналізувати і обґрунтовувати інженерно-технічні та організаційні заходи щодо цивільного захисту, техногенної та промислової безпеки на об'єктах та територіях.

ПРН 21. Організовувати та проводити навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, заняття з особовим складом підрозділу; доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності.

Теми що розглядаються

Змістовний модуль 1. Організація медичного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях.

Тема 1. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити надзвичайні ситуації (НС)

Тема 2. Принципи організації, завдання, сили і засоби Державної служби медицини катастроф та медичної служби цивільного захисту України.

Тема 3. Особливості проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт та порятунку людей з завалів та палаючих будинків.

Тема 4. Медичний захист населення в осередку радіаційного ураження.

Тема 5. Медичний захист населення в осередку хімічного ураження.

Змістовний модуль 2. Основи долікарської діагностики та допомоги.

Тема 6. Правові основи надання екстренної медичної допомоги. Статистика «Співвідношення захворювань та нещасних випадків».

Тема 7. Показники діяльності організму людини.

Тема 8. Порухення основних життєво важливих функцій організму.

Тема 9. Поняття про травми. Травми механічного походження.

Тема 10. Кровотечі, їх класифікація, домедична допомога.

Тема 11. Травми фізичного походження.

Тема 12. Травми хімічного походження.

Модуль 3. Лікувально-евакуаційне забезпечення при надзвичайних ситуаціях.

Тема 13. Порядок організації лікувально-евакуаційного забезпечення в умовах надзвичайних ситуацій.

Тема 14. Організація медичного постачання формуванні закладів ДСМК.

Форма та методи навчання. При викладанні використовуються

наступні методи: пояснювально-ілюстративний метод використовується при введенні понять, схем, тощо.

При цьому методі навчання діяльність викладача зводиться до подання нового навчального матеріалу, а діяльність студентів – до сприймання, усвідомлення, запам'ятовування матеріалу. Навчальний матеріал при цьому співвідноситься з досвідом студентів наступним чином: вперше повідомляється і засвоюється індуктивним способом – без опори на попередні знання студентів.

Наступний метод – репродуктивний метод застосовується під час повторення вивченого на парі, виконання завдання по вивченню матеріалу для самостійного вивчення. Діяльність викладача при цьому – аналізувати відповідь студента, виправляти його помилки; діяльність студентів – відтворювати те, що було зроблено в аудиторії. Репродуктивний метод використовується для формування в студентів уміння застосовувати знання.

Викладач дає завдання, а студенти їх виконують: розв'язують задачі – за зразком, шляхом застосування теоретичних знань, за допомогою вже відомого способу. Будь-які вправи можуть бути індуктивними дедуктивними або такими, які виконуються за аналогією. Але в усіх випадках маються на увазі дії, які вже неодноразово виконувались.

Система репродуктивних методів сприяє збагаченню студентів знаннями і вміннями, формуванню в них навичок здійснення основних розумових операцій. Для розвитку творчих здібностей студентів потрібні репродуктивні знання.

Методи контролю. Поточний контроль реалізується у формі опитування, захисту практичних робіт, тестів, семінарів, виконання індивідуальних завдань, проведення контрольних робіт, ректорських контрольних робіт тощо.

Контроль складової робочої програми, яка освоюється під час самостійної роботи студента, проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з практичних, індивідуальних занять – за допомогою перевірки виконаних завдань, реферату за обраною темою.

Семестровий контроль проводиться у формі іспиту відповідно до навчального плану в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою та у терміни, встановлені навчальним планом.

Семестровий контроль може проводитися в усній формі по білетах або в письмовій формі за контрольними завданнями, а також шляхом тестування з використанням технічних засобів. Можливе поєднання різних форм контролю. Форма проведення семестрового контролю зазначається в робочій програмі навчальної дисципліни.

Результати поточного контролю (поточна успішність) можуть враховуватись як допоміжна інформація для виставлення оцінки з даної дисципліни.

Студент вважається допущеним до семестрового заліку з навчальної дисципліни за умови повного відпрацювання усіх практичних занять, передбачених навчальною програмою з дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1 – Розподіл балів для оцінювання успішності студента для заліку

Контрольні роботи	Лабораторні роботи	Практичні роботи	КР (КП)	РГЗ	Індивідуальні завдання (Реферат)	Іспит	Сума
		40			20	40	100

Критерії та система оцінювання знань та вмінь студентів.

Згідно основних положень ЄКТС, під **системою оцінювання** слід розуміти сукупність методів (письмові, усні і практичні тести, екзамени, проекти, тощо), що використовуються при оцінюванні досягнень особами, що навчаються, очікуваних результатів навчання.

Успішне оцінювання результатів навчання є передумовою присвоєння кредитів особі, що навчається. Тому твердження про результати вивчення компонентів програм завжди повинні супроводжуватися зрозумілими та відповідними **критеріями оцінювання** для присвоєння кредитів. Це дає можливість стверджувати, чи отримала особа, що навчається, необхідні знання, розуміння, компетенції.

Критерії оцінювання – це описи того, що як очікується, має зробити особа, яка навчається, щоб продемонструвати досягнення результату навчання.

Основними концептуальними положеннями системи оцінювання знань та вмінь студентів є:

1. Підвищення якості підготовки і конкурентоспроможності фахівців за рахунок стимулювання самостійної та систематичної роботи студентів протягом навчального семестру, встановлення постійного зворотного зв'язку викладачів з кожним студентом та своєчасного коригування його навчальної діяльності.

2. Підвищення об'єктивності оцінювання знань студентів відбувається за рахунок контролю протягом семестру із використанням 100 бальної шкали (табл. 2). Оцінки обов'язково переводять у національну шкалу (з виставленням державної семестрової оцінки „відмінно”, „добре”, „задовільно” чи „незадовільно”) та у шкалу ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань та вмінь: національна та ECTS

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5

90-100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> - Глибоке знання навчального матеріалу модуля, що містяться в основних і додаткових літературних джерелах; - вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; - вміння проводити теоретичні розрахунки; - відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно послідовні; - вміння вирішувати складні практичні задачі 	Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82-89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - Глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу, що передбачений модулем; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати складні практичні задачі 	Відповіді на запитання містять певні неточності
75-81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати практичні задачі 	Невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач
64-74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> - Знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; - вміння вирішувати прості практичні задачі 	Невміння давати аргументовані відповіді на запитання;
1	2	3	4	5
				<ul style="list-style-type: none"> - невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; - невміння вирішувати складні практичні задачі

60-63	Е	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші практичні задачі	Незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; - невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35-59	FX (потрібне додаткове вивчення)	Незадовільно	Додаткове вивчення матеріалу модуля може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34	Ф (потрібне повторне вивчення)	Незадовільно	-	- Повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - незнання основних фундаментальних положень ; - невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Основна література:

1	Печиборщ В.П., Волянський П. Б., Якимець В. М., Вороненко В. В., Хижняк М.І. Медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях в єдиній державній системі цивільного захисту. Київ. 2019. – 425 с.
2	Халмуратов Б. Д. Медицина надзвичайних ситуацій. Підручник. К.: Центр учбової літератури. 2016. – 208 с.
3	Домедична допомога на місці події: практичний посібник / П. Б. Волянський, А. М. Гринзовський, С. О. Гур'єв та ін. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 224 с.
4	Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): Методичний посібник / В.О. Крилюк, В.Ю. Кузьмін, І.В. Кузьмінський, та ін. Київ, 2017. – 120 с.
5	Циганкова Т.І. Методичні рекомендації до занять з курсу «Медицина невідкладних ситуацій». Частина 1. Основи долікарської діагностики та допомоги. Харків: НТУ «ХПІ» 2020. – 70 с.
6	Домедична допомога. Серцево-легенева реанімація (алгоритми, маніпуляції): Методичний посібник / В.О. Крилюк, В.Ю. Кузьмін, І.В. Кузьмінський, та ін. Київ, 2017. – 73 с.
7	Методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Долікарська діагностика та невідкладна долікарська допомога». Невідкладна долікарська допомога при терапевтичних станах. Харків. – 2016.
8	Закон України «Про охорону праці» від 21.11.2002 р. Харків. Вид-во «Форт». 2013.
9	Невідкладні стани у практиці терапевта і сімейного лікаря: навч. посіб. / А. В. Єпішин [та ін.] ; ред. А. В. Єпішин. - 2-ге вид. – Тернопіль : ТДМУ, Укрмедкнига, 2016. – 380 с.
10	Положення про медичний огляд працівників певних категорій. Затв. наказом МОЗ України від 21.05.07 № 246.
11	Невідкладні стани: підручник / М. С. Регеда [та ін.] ; ред. В. Й. Кресюн ; ЛНМУ ім. Д. Галицького, Львівський мед.ін-т, Одеський держ.мед. ун-т, Тернопільський ДМУ ім. І. Я. Горбачевського, Івано-Франківський НМУ, Мед. коледж "Монада", Бориславське мед. училище. - Львів, 2019. – 847 с.
12	Emergency and Urgent Medical Care: student training manual / О. Ю. Будулев [та ін.] ; ред. Д. А. Шкурупій. - Вінниця : Нова Книга, 2019. - 200 р.
13	Екстрена та невідкладна медична допомога: навч. посіб. / О. Ю. Бодулев [и др.] ; ред. Д. А. Шкурупій ; МОЗ України, Укр. мед. стомат. акад. - Вінниця : Нова книга, 2017. – 240 с.
14	Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посібник / В. С.Тарасюк [та ін.] ; ред. В. С. Тарасюк. - Київ : Медицина, 2015. - 368 с.
15	Стеблюк В.В. Розлади психічного здоров'я військовослужбовців в умовах застосування збройних сил: превенція, первинна діагностика, домедична та перша медична допомога / посібник для командирів, фахівців служби морально-психологічного забезпечення, медичних працівників військової ланки // В.В. Стеблюк, І.Ф. Гончаренко, А.В. Швець та ін. – К., 2017. – 52 с.
16	Невідкладна терапевтична допомога у військових частинах (зкладах) Збройних Сил України: методичні рекомендації / 1-е вид., [Ю.М. Астапов, М.П. Бойчак; Я.П. Гончаров та ін.]; затверджено директором ВМД МО України у 2016 р. – К.: 2016. – 119 с.
17	Екстрена та невідкладна медична допомога: підручник. Т. 1. Допомога травмованим на догоспітальному етапі / В. О. Крилюк [та ін.] ; ред.: В. О. Крилюк, С. О. Гур'єв. - Київ : ОЛІВА, 2017. – 504 с.
18	Бахарева Г.Ю. Цивільний захист: навч. посібник для студентів усіх форм навчання технічних ВНЗ із курсу «Цивільний захист» / Г.Ю. Бахарева, Н.Є. Твердохлебова, І.М. Любченко, І.В. Гуренко, Н.О. Букатенко, О.Я. Пітак, О.В. Шестопапов, Б.Б. Кобилянський, О.П. Пушкова – Х. : НТУ «ХПІ», 2015. – 116 с.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 3 – Перелік дисциплін

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Програмні засоби обробки інформації в охорони праці	Системи контролю небезпечних та шкідливих виробничих факторів
	Гігієна праці
	Методи вимірювання параметрів навколишнього середовища

Провідний лектор

к.п.с.н., доц. Наталя ТВЕРДОХЛІБОВА
(посада, звання, ПБ)

(підпис)